

BUDA-PESTA

20 Augustu st. v.

1 Septemvre st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redactiunea: strad'a arbo-
relui verde nr. 12.

Nr. 62.

ANULU XIV.

1878.

Pretulu pe unu ann 10 fl.

Pe $\frac{1}{2}$ de ann 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$ de
ann 2 fl. 70 cr.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

Mama.

— Scumpi mele mame. —

„Numai acele simtieminte traiescu
pentru totu-de-una, cari s'au nas-
cutu inmpregiurulu léganului...”

Aimé Martin.

Este unulu din firele misteriose cu cari natur'a a urzitu puterea femeii, alegându-o cá organu la fiint'a copilului. Prin asta a redicat'o natur'a mai sus de celelalte creatiuni, si dându-i titlulu de mama, i desvoltà unu simtiu si o amóre, care singura in marimea sa traiesce fidela si neschimbata, pâna la marginea vietii.

Natur'a incredintieza fàra pregetu mititi-c'a fiint'a acestei simtiri, cá sè-o hranésca trupesce si sufletesce. Si nu îndeiertu o face, càci numai gingasi'a ei este in stare a destainui mutele cereri a copilului, si-a da ochiului ei putere a reoglindá tóte radiele bucuriei de mama, intimpinându atât'a privire a lui.

Natur'a a facutu dara legea, ca copilulu inainte de tóte sè fia alu mamei. Ea ca femeia — in etatea ilusiunilor, n'a gânditu dóra nici macar o singura data la adeverat'a ei chiamare; Inse ca mama tinera a reintratu in sine, si-a concentratu ideile ei in giurulu léganului — cu o fericire necunoscuta înca — Isi pricepe missiunea, multumesce Provedintiei pen-

tru ea si face totu ce-o îndemna ânim'a pentru salutea acestui copilu scumpu.

Sciutu-a ea ore trebuintiele acestui obiectu de amóre, cunosentu-a desvoltarea si tratatarea acestei fiintie ce-si intinde miclele mânutie càtra ea?

Nimicu mai puçinu de câtu ast'a. — Tóte artile, tóte maestriele sânt deschise femeii, prin controversele aprigilor campioni a emancipàrii, dar ce e mai necessariu — adeca a-le introduce in sciintiele cari sè le dea judecàti fresci pentru adeverat'a lor chiamare, stà astadi totu ca si inainte de dîecenii.

Inse darnici'a naturei a prevenitu multu si acestu defectu. — Ea dà tinerei mame pentru copilulu ei, unu sinu de odihna, o cautatura dulce de conducátore, si unu amoru fàra margini, care i usioréza a trece si cele mai grele obstacule.

Cátu de ingraba cunosce copilulu iubirea ei, fragedele Ingrigiri cu cari îndepartà de elu lumin'a pré viua si tonurile nearmonice? Cum din o multime de voci distinge timbrulu celu dulce alu voci ei, si cum se întorce ascultându intr'acolo de unde a venitu?

Elu plânge! sermanu copilu mititelu se crede parasitu; nime nu-lu scie, nu-lu póte pricepe, o mama i vine in ajutoriu, dar instinctu-i a ghicitu cà este straina, si asta ilu face a plânge mai duros.

Cine dar ar puté îndestulí mut'a sa cere, cine a-i sterge lacrimile si a-i conduce sufletulu la linisce si odihna? A carui braçu ar fi mai leganatoru, si alu carui cântu mai blându si desmerdatoru?

O! numai alu mamei; alu femeii ce lângă elu si pentru elu si-a angagiatu tóte puterile vietii, uitându tóte alte bucurii, ilusii ce-i tinde tineretí'a.

Ea s'a apropiatu, sufletulu lui s'a linscitu, faci'a-i s'a inseninatu; elu odórme cu ochii tîentiti spre ea, avéndu pe buze surisele unei fericiri ângeresci . . .

Pe di ce merge cresce priceperea reciproca, pe di si óra simtu ei cà câtu de strinsu încopciatu unulu într'altulu este traiulu lor. — Copilulu are în mama sa iubirea, fericirea, scutul ei, întregu víitoriulu seu, éra mam'a în copilu, vietí'a întréga.

„Când se forméza cercuri culturale pe lângă copilu — dîce Fröbel în intuitiunile sale lumești — când cu cerintíele mai mari de aeru, nutrimentu si lumina, cere si mai multa iubire, atunci grigesce mam'a ca iubirea sè influintéze din tóte directiunile asupra lui. Iubirea tatei transfigura iubirea mamei, si dau unite iubirea parintíesca, în care germina iubirea lui Ddieu si-a omenimei“

Prin vorbire întra copilulu în comunicatiune directa cu omenimea. — Linu si dragalasíu sînt încopciate accentele limbei materne de cântecele în cari adormise asiá de demulte

ori. Priviri si gesturi i-au talmacitu sensulu lor înainte de-a puté elu supune complicatulu mehanismu alu vorbirii, de-a esprime scumpul cuvêntu : „mama.“

Dar timpulu si perseverantí'a l'au trecut peste acele nespuse greuminte, peste acele mii de încercári si sminte, despre cari numai o mama póte spune cum au fost. Ea! càci cine l'a îndemnatu, cine i-a premersu cu esemplu; dupa cine a balbutiatu cuvêntulu si cine i-a înfaçisiatu obiectulu numitu?

O! numai mam'a; numai ea posedé acea dragoste nesecata prin care a desteptatu voi'a lui la vorbire; ea numai l'a încuragiatu la ântâulu pasíu, ea numai s'a bucuratu de bucurí'a copilulu ce în aste tóte a primitu presimtiulu demnitátii sale omenesci.

O mama doiósa, blânda, religiósa si fâra patimi învétia a sci, cà copíii audu numai ce vedu, întielegu numai se simtu, de aceea se face severa cu propriiele ei sminte, isi resbate pâna în adâncu slabitíunile, nisuesce a deveni justa si virtuósa, càci numai posedíéndu virtute o poti însuflá altora.

Cine ar reesi a plantá simtirile aste mai fâra defectu în peptulu copilulu de câtu o mama? De buna séma nimene, càci ori ce persóna chiamata în asta etate, ar puté numai povatíuí, nu inse a influintíá în adânculu sufletulu; a desvoltá individualitatea interna a copilulu, a-lu face sè védia cu ânim'a, sè audia si

Maritata si totusi fara barbatu.

— Romanu americanu, de Mrs. May Agnes Fleming. —
(Urmare.)

De ar fi dîsu Miss Mason : „tu ai comis unu omoru“, Ulrich nu ar fi pututu deveni mai spariatu.

Putea fi óre amoru acela, când o fíntia graciósa îl urmariá dîu'a si nóptea; când elu purtá unu ânelu cu opalu într'o notitíá si îl pastrá în secretu chiar de unic'a sa sora?

— Vedi cà eu am dreptate, — începú Rosanna dupa o pauza mai lunga. Cine e fetití'a acea tinera?

— Pe onórea mea, Rosanno, despre nici o fêta tinera nu e vorba; adeca, nu e — ea nu scie, — eu credu —

Rosanna elatiná din capu.

— Acést'a suna fôrte curatu si întielegibilu. Nu e — ea nu scie etc. O! Ulrich, pentru acést'a te-am crescutu si ti-am întiparitu catichisulu? Teatrulu érá deja destulu de reu, si acum chiar si amorisatu! În scurtu te vei si însurá. Ulrich, eu fti damându, spune-mi cine e creatur'a acea?

— Despre nici o creatura nu póte fi vorba. Eu nu sîm amorisatu si nu me voiu însurá. O! Ddieuulu meu, Rosanno, óre cu ce crima me vei mai înculpá? Te asiguru solenelu, cà nu me voiu însurá, si — oh!

iéta vine împartítorulu de epistole. Remâi, voiu merge eu.

Elu porni spre usia, éra împartítorulu i înmanuá dóue epistole adressate lui. Rosanna Mason nu s'a facutu culpabila nici odata nebunielor epistolare. Una dintre epistole érá dela Tinsel si Spangle, si învinuía pe adresatulu pentru neacuratetí'a de mai nainte, si-i demândá cu amenintíarea unei pedepse de bani a se presentá astadi timpuriu în orchestru.

Fâra rabadare aruncá Ulrich epistol'a într'unu unghiu si priviá la a dóu'a epistola. Érá o cuverta fina satinata si parfumata usioru, scrisa de o mâna filigrana femeiesca, cu unu sigilu vênetu, cu însemnu si motto.

Faci'a i se rosí, éra vestalin'a cea rece, Rosanna, statea coló si-lu fiesá fâra compatimire.

— O! nu te gená, cetesce epistol'a si apoi spune-mi nu e vorba despre vr'o dama, si nu voiesci a te însurá?! Ce-ti pasa déca vei minti cu una séu dóue mai multu?

Cu o privire cam compatimitóie, cam despre-tiuitóre parasi Rosanna chilí'a.

Ulrich oftându rupse sigilulu finu.

„Dta mi-ai promis, cà vei veni, de voiu avé cândva trebuintia de ajutoriulu dtale. Ór'a e aci, în care sè demustri adeverulu cuvêntulu dtale. De vei

sè gândeşca, căci totu ce este mare si nobilu numai din ânima evorédia.

Mam'a scie că missiunea ei nu este a face unu invetiātu din copilu, ci numai a-i desteptá spiritulu si simtîrile pentru a formá bas'a solida pentru educatiunea anilor mai târdii. — Copilulu inca câtu de fragedu scie, că ce are sè astepte dela ea. Necontenitu o urmaresce, merge dupa ea si-o afla că sè-i spuna acele minunate povesti, cari audite de nenumerate ori, totu-de-una i lasa o întiparire nóua.

Ea se uita în ochii lui curati, asta nevinovalia ângerésca o face sè implóre ajutoriulu lui Ddieu, că sè-o póta astfel desvoltá, în câtu nici o restrista a vietii sè nu-o póta doborí.

Rugatiunea ei este curata ca iubirea si ca fericirea ei de mama. Ar da tóte onorurile lumei pentru a audi în adânculu betránetiei, că virtutea si caracterulu copilului i-a asigurat numele de : „mama buna.“

Amórea si fericirea ei se estinde în tóte, în nesciint'ia lui, în obiectiunea lui naiva; i dà rabdarea fâra asprime prin care-i conduce priceperea cruda la o trépta de judecata, i nobiléza sensurile si gusturile. Ea în tóte se serveste numai de puşine vorbe, dar de multe esemple. Aste apoi esericiéza asupra copilului sè-si însusiesca tóte indoiturile caracterului — virtutile si patimele mamei, pe cari nici o putere lumésca nu va fi în stare a-le sterge.

Voi dara ce discutati, că numai junet'ia domnesce, că viet'ia femeii se sfêrsiesce cu ve-

lulu miresei, — aflati că timpulu ce ve place a-lu numí timpulu regretelor — prin o putere ce-si are sorgintea în implinirea consciint'iosa a unei datorii, revêrsa cele mai nobile raze a bucuriei în sufletulu ei.

Femei'a ce-si afla fericirea si chiamarea ei în cerculu familiei, ce se cultiva pentru a cultivá pe ai sei, care isi maresce sufletulu cá sè aiba întrég'a influintia a înradeciná iubire si virtute în ânimele copiilor, femei'a acea nu îmbetrânesce nici odata, pururea este tinera — tinera si atunci când carpulu caruntetiei i incinge fruntea, si când sufletulu ei inaltiatu în stantiele cerului privesce spre acei ce în fiecare óra a vietii i multiemescu esistint'ia, si i binecuvênta întiepletele manuduceri.

Emilia Lungu.

Cursu elementaru de istori'a literaturii române.

(Urmare.)

73. *Gregoriu Maioru* arhiepiscopu în Blasiu (1772—1782) care continuá tiparirea cârtilor eclesiastice, luptatoru neînfrantu pentru progressulu naţionalu, sub ale carui aripe protegátore isi ajunse cultur'a Românilor din secolulu alu XVIII-leculmea sa. Pe lângá fundatiunea de pâne facuta de dênşulu pentru 200 studenti saraci, câti juristi, teologi si medici invetiati s'au crescutu si se mai crescu si pâna astadi din bunurile lasate de dênşulu.

avé o schinteia de compatimire câtra o féta parasita si nefericita, vina în nóptea acést'a la trei óre la adresa subsemnata! Me vei îndatorá de nou prin acést'a la o multiamita nemarginita. O. L.“

Pe Ulrich ilu cuprinse o frica, cugetându la posibilitatea, ce unu astfel de pasiu ilu putea învolvá. Voiá dênş'a éraşi sè fuga cu elu? Fostu-a fug'a cu o moştenitóre o crima capitala? Si de cumva ilu receracă, sè o conduca în Francia, óre nu éra atunci numele lui pusu în jocu? Dara sè nu mai vorbimu despre acelu timpu pierdutu, si Rosanna — ce ar dîce Rosanna la unu astfel de pasiu înspaimântatoriu!? Elu împaturá éraşi epistol'a, si o ascunse în busunariu.

La trei óre deminét'ia! Chiar si ór'a ficsata éra destulu de critica, si i revocá în memoria omorurile cele secrete. Óre ce va dîce poliţi'a, de-lu va vedé umblându pe acelu timpu pe lângá o casa în parculu Lane? Nu zacea aprópe propusulu unei iruptiuni intenţionate? Si de cumva laru prinde, când ar voi sè fuga cu acea dama?

— Eu nu voiú fugí cu ea, — dîse elu resolutu, nu voiú mai fugí cu nimenea. Aventurile sânt lucruri frumóse, dara eu mai bucurosu le privescu pe scena, de câtu în viet'ia de tóte dílele. Neajutorata inse nu o potu lasá, trebuie si voiescu a me presintá la ór'a

ficsata, cum voiú mintí înse Rosannei? Fia ce va fi; ori ce asiu dîce, ea nu me mai crede.

Sculându-se, se preumblá în sus si în jos. Afara Rosanna pregatiá thei'a.

— Trebuie sè absentezu tóta nóptea, — isi dîse elu, — căci nici acasa n'asiú puté dormi. Óre ce voiesce ea? A promisú, că se va maritá dupa Sir Hugo. Fu destulu de criticu a fugí cu o féta, dar acum cu o dama stralucita?!

— Vina la theia! — strigá Rosanna, si Ulrich urmá cu ascultare invitatiunii. Cum inse sè beie dênşulu thei'a, cu secretulu la ânima si cu epistol'a în busunariu? Dupa ce sorbí de câteva ori, se sculá.

Rosanna, care mâncá cu totu apetitululu virtutii, observá iritatiunea lui.

— Nu trebuie sè me aştepti, — i dîse elu pripitu, — credu că astadi nu voiú puté veni acasa. Ací e epistol'a dela Tinsel si Spangle, care me invinovatîesce pentru negligent'ia mea; voiú lucrá în nóptea acést'a în teatru pâna la trei séu patru óre, spre a suplini ce am negligatu; si — nópte buna, Rosanno!

Ulrich Mason nu se pricepea la minciuni, si Rosanna, se întielege — nu credea nici unu cuvêntu.

(Va urmá.)

74. *Vasilie Aronu* (1770—1822) nascutu în Glagovetiu, comuna în apropierea Blasiului, pe la 1770. Cursulu studiilor si l'a inceputu în Blasiu, unde absolvi si teologi'a, inse ne avându aplicare a îmbracisîa carier'a preotiei, s'a dusu la Clusiu, unde a studiatu cursulu de drepturi, sustiendû-se numai cu instruirea unor elevi. Dupa terminarea sciintîilor juridice, a mersu la Osiorheiu unde a practica-tu si a depusu examenulu de advocatura. Se asiedîa apoi la Sibiu unde trai pâna la 1822, în care anu muri. Fericitu talentu poeticu, a

riulu guvernialu Aronu Budai, care de si erá unitu inca de pe la 1798 pâna la esirea-i din vietia la 1847, functioná si ca notariu alu consistoriului episcopiei Romane din Sibiu, alu treilea frate alu lui Budai ocupá o deregatoria la oficiulu de Saline în Oradea-mare.

Ioanu Budai avuse si o fiica maritata în Galita dupa Lervandovsky, în a carui posesiune i remasese scrierile dupa mórtea sa. Totu ce mai scimu inca din vicisitudinile vietii lui Ioane Budai e, cá póte sè fia fost unulu din clericii întorsi din institutul teologicu din

Resculati greci la pânda.

scrisu : „Patimele Dlui nostru Isusu Christosu“, în versuri fórte placute. Sibiu 1808; „Piram si Tisbe“, Sibiu 1808; „Leonatu si Dorofata“, Sibiu 1815; „Anulu manosu“ 1820; „Istori'a lui Sopronimu si a Charitei cei frumóse“, ficeii lui Aristefu mai marelui din Miletu, în versuri. Sibiu în tip. lui George de Closius 1821; „Narcis si Eclogele lui Virgiliu“ remase în manuscrupu.

75. *Ioanu Budai alias Deleanu* (1770—1830) nascutu pe la anulu 1770, erá fiu alu popei din satulu Ciemau comitatulu Hunedórei în Transilvania. Elu erá frate cu secreta-

Leopoli, dara abia se asiedîa în Blasiu ca profesor, si peste puçinu se crede a fi caditu si dênsulu la neintielegeri cu superiorii sei si anume cu episcopulu Bobu, din care cauza fu silitu a-si parasî patri'a si a se asiedîa pentru totu-de-una în strainetate, în Leopolea Galitiei.

Dara mintea si ânim'a lui erau pururea în mijloculu Românilor.

(Va urmá.)

George Popescu.

S A L O N U.

Calindarulul septemanei.

Dumin.	20	1	F. II d. R. pr. Samuil.
Luni	21	2	s. ap. Tadeu, s. m. Vasia.
Marti	22	3	ss. mm. Agatonic, Acindin.
Mercuri	23	4	s. m. Lupu, s. st. m. Irineu.
Joi	24	5	s. st. m. Eutichiu, s. m. Tațion.
Vineri	25	6	ss. ap. Vartolomeu, Titu.
Samb.	26	7	ss. mm. Andrian, Natalia, Aticu.

Pecatele conversatiunii.

— *Dupa Morellet (l'abbé.)* —

(Urmare.)

I. Neatentiunea.

Între pecatele, cari avem a le încungîurá în conversatiune, primul locu îl ocupa neatentiunea. Fontenelle, la adênc'a betrânetie scriea : „Nu-mi pare reu sè moru, càci nu cunosc pe nimenea, cine sè scia ascultá.”

Obligatiunea de a ascultá e o lege sociala, care e calcata nencetatu. Neatentiunea e mai multu, ori mai puçinu nepoleita si câte odata insultatóre chiar, în totu casulu înse e unu „delictum lesae societatis.” Este fôrte greu înse a nu te face culpabilu de acestu viciu în societatea unui ignorantu ori gogomanu; în astfel de casuri, e consultu a-lu încungîurá, càci nu-mai asiá eviti ocaziunea de a-lu ofensá.

Amu puté dice cà spiritulu nu e justu, întinsu, ptrundiatoriu, solidu, decátu pe bas'a celei mai încordate atentîuni. Adevverulu e facutu pentru spiritulu, calea ce duce la acestu adevveru e deschisa pentru tóta lumea; spiritele false înse nu gasescu acêsta carare, din simpl'a causa, cà nu au tinsu cu destula atentîune a deosebi adevverulu de eróre. În unu duelu de idei, neegalitatea atentîunei, e neegalitatea armelor. Dela neatentiune vine, cà dóue spirite capeta simtîeminte contrarie asupra aceleiasi materie; celu puçinu atunci, când vr'unulu din ei, nu e orbitu de interesu. De aici importantî'a si necesitatea atentîunii în conversatiune, în acêst'a mare șcôla a omenimeii.

Unui omu ôre-care i para reu, cà natur'a nu i-a provediutu urechile cu o specia de încuiatóre, care sè se inchida dupa vointîa, înaintea vorbelor disgustatóre, cum închidemu ochii înaintea luminei, ce vatema. Elu uitase cà aflându-se în societate, nu s'ar fi pututu folosi de acestu mijlocu, càci presintî'a nós-rra în o societate ne impune datorintî'a de a ascultá cà si aceea de a fi treditî.

Trebue sè dicemu, cà unu omu cultu si cu spiritu, déca va avé art'a de a ascultá, va puté sustiné conversatiune si cu unu ignorantu, càci omulu celu mai marginitu vorbesce adese adevveru si ignorantulu în totu casulu scie ceva bunu. Unu omu de spiritu lasându-se la vorba cu unu ignorantu, îlu ridica mai pe sus de elu si se face neuitatu în inim'a lui. Ne trebue dar nu numai spiritu, dar cea ce e mai greu si mai raru, pacientîa multa si indulgentîa, calitâti preçioase, cari facu iubiti pe cei ce le posedu, càci prin aceste capetâmu spiritulu sèu deprindemu pe acel'a

care îlu avemu deja. Nu voiu înse a pretinde, cà acêst'a indulgentîa sè fia dusa pré departe, càci atunci ar degenerá în dejosire si disgustu, excese cari sînt de încungîuratu, atâtu pentru sine, câtu si pentru societatea, care ar deveni victim'a lor.

Defectulu neatentiunii provine adese ori din unu isvoru, pe care ni-lu aréta Swift. Acêst'a provine din impacientî'a de a mai ascultá pe vorbitoriu, dupa ce ai întielesu din primele cuvinte, ce are sè dica; séu în impacientî'a de a-lu mai ascultá, dupa ce nu voiesci, a-i adoptá ide'a. Așteptându momentulu sè gate, impacientulu de locu nu e preocupatu de cele ce se vorbescu. Imaginatiunea sa e cufundata în cercarea contra-argumentelor. Elu se teme cà memori'a sa va scapá ide'i'a séu, cà alta ideia mai puçinu ingenioasa va ocupá locul celei procopsite.

Acea e adevveratu de comunu, cà lasându-ne în voi'a acêstei impacientîe neliniscitóre ne pierdemu din mijlôcele si isvórele propuse. Ne facemu ênsine sterili, ne saracimu puterea de inventîune, care ne-ar puté șiopti multe idei asiá de ingenioase séu mai bune chiar, cà acele ce le pastrâmu cu atâtu grigîa, càci ele se presinta spiritulu în unu modu mai naturalu; si ceea ce e mai importantu aci, ascultându nepreocupati, vom puté fi iniçiatu mai profundu în obiectu, si astfel ne câștigâmu arme mai puternice.

Stricatiunea acêstui pecatu ni se aréta în colurile cele mai negre, când ne închipuimu, ce va simtî vorbitoriu, când i denegâmu atentîunea? Elu vine la convingerea, cà nu e în stare a spune ceva demnu, se încurca, ma desperéza chiar de sine, își trica inim'a si pierdiéndu curagiulu se teme a mai face încercâri; si astfel elu devine o mlatitîa taiata pentru societate.

Êta! dar câtu de orribilu e acestu defectu atâtu pentru ascultatoriu, câtu si pentru vorbitoriu!

II. Datin'a de a întrerumpe si de a vorbi mai multi de odata.

Trebue sè recunóscemu, cà mai în fia-care e înradecinata datin'a de a întrerumpe nencetatu pe vorbitoriu, înainte de a-si fi finitu vorbirea si de a-si fi desfasuratu ide'i'a întrega, ceea ce e biciulu celu mai amaru alu conversatiunii.

Êta ce dice unu literatu francesu despre acestu viciu, care pe câtu e de mare, pe atâtu de comicu e în unele împregiurâri:

„Când unu strainu va intrá în o astfel de societate bine inimata si cu chefu, observându, cà conversatiunea e întrerupta mai la tóta vorb'a, si asistentii se întrecu în chiote cà sè fia auditi, ar puté usîoru sè-si tîena palari'a pe capu, de téma sè nu fia datu afara, cà din o sinagoga evreiesca.”

Membrii academei francesu au conservatu prin traditiune o dicere a lui Mairan, carele ofensatu mai multu decátu altulu de acestu defectu, dîse odata seriosu càtra colegii sei din Academia: „Domnilor! eu propunu sè decidemu, cà de aci încolo sè nu mai vorbimu decátu patru de odata, atunci póte ne vom puté ascultá unii pe altii!”

„Vedemu adese, dice Swift, pe acelasi omu facându-se culpabilu de dóue defecte de odata, cari s'ar paré diferite, dar iesu din acelasi isvoru, si sînt în o forma blamabile, vreu sè dîcu, vivacitatea de a între-

rumpe pe altii si ciud'a ce o avemu când sântemu întrerupti."

Fia-care, care va considerá cã cele dóue scopuri principale ale conversatiunii sânt de a amusá si a învetiá pe altii si de a trage ênsusi placere si învetiámêntu, va cadé fôrte cu greu în aceste dóue pecate. Ce e dreptu trebuie sê supunemu, cã vorbitoriulu nu vorbesce numai pentru sine, ci în folosulu societãtii; de unde urmêza, cã cu puçina discretiune elu se va pazi a fortiá atentiunea si paciènti'a ascultatorilor, déca ei nu i-o acorda. Elu va pricepe totu deodata, cã a întrerumpe pe altulu e manier'a cea mai necioplita, càci ce e mai nedelicatu decãtu a aretá cuiva, cã nu-ti pasa de felu de ideile si judecat'a lui?

I. S. Paulu.

Resculati greci la pânda.

— La ilustratiunea de pe pag. 400. —

Tóte urmãrile dovedescu eclatantu, cã congresulu din Berlin, în locu de a împacá dușmanii, le-a atitiatu si mai tare.

Cestiunea orientala nu este inca deslegata. Resboiulu orientalu nu este inca încheiatu. Ceea ce a decursu în anii trecuti, a fost numai actulu ântâiu; actulu alu doile urmêza acuma, începutulu s'a si facutu.

Inca nici nu s'a întrunitu congressulu din Berlin, rescóla a si eruptu în muntii Rodope, si muscalii dimpreuna cu bulgarii nu o potu sugrumá; rusii nu se mișca de la Constantinopol, ma se sporescu cu trupe nóue, si astépta momentulu d'a începe unu nou resboiu cu Turci'a; grecii reclama unele parti rapite din patri'a lor, Sultanulu respunde, cã nu va dá nici o palma pe pamêntu, armatele din ambele parti se afla la granitiá, Turcia a incredintiatu comand'a lui Mehemed Ali; montenegrinii au si reneputu luptele cu turcii; în Bosnia si Hertiegovina foculu austro-ungaru aprinse unu resboiu înfricosiatu; în Asia lazii se opunu rusilor cari vreu sê cuprinda tiér'a lor si capital'a acesteia, orasiulu Batum; ma nici englesii nu potu sê îndeplinésca asiá usioru anectarea Ciprului, càci elementulu grecescu resiste; Italia ferbe, agitatiunea e mare . . .

Va sê dica orisonulu nici decãtu nu e seninu. Tóte semnele anuncia apropiarea unu nou resboiu.

Dilele trecute — afara de evenimentele din Bosnia — grecii atrasera mai alesu asupra lor atentiunea lumei. Depesiele nóue spunu, cã rescóla grecesca a luat dimensiuni fôrte mari, si cã ciocnirea cu Turci'a este inevitabila.

Ilustratiunea din nr. presinte înfașisíeza o scena din acésta rescóla. Resculatii suiti pe piscurile muntilor pândescu ocaziunea binevenita spre a stinge viéti'a vr'unui tiranu.

P u n c i u.

— Curiosu, cã dupa ex-împeratés'a Eugenia a venitu la Viena tocmai ex-presidentulu Grant!

— Dar nu sclí, cã dupa împeratiá urmêza — republica?

Parerea de bine a unui jurnalistu :

— Ce bine, cã corespundintii jurnalelor nu sânt tolerati în armat'a de ocupatiune! Acuma potu sê scriu comod raportulu din câmpulu de resboiu; dar de cumva asiú fi în divisiunea lui Szapáry, ar trebui sê scriu — totu în fuga.

*

Învetiãtorulu : Spune-mi câti Romani au cadutu în lupt'a dela Canea?

Învetiãcelulu : Nu scíu, pentru cã nu s'a publicatu, decãtu numai list'a oficiala.

*

Învetiãtorulu : Spune-mi ce drumu a apucatu Hannibal spre a ajunge mai iute la Roma?

Învetiãcelulu : Nu scíu, pentru cã este opritu a scrie despre mișcãrile armatei.

Literatura si arti

Dlu I. cav. de Puscariu a facutu si editiune separata din lucrarea sa „Consideratiuni asupra timpului si spatiului“, aparuta pentru prima-óra în fói'a nóstra. Acésta opera, în care dlu autoru combina cu atãt'a succesu descoperirile sciintiei cu aretãrile sãntei scripturi, este precedata de o prefaçia fôrte interesanta ce contine articoli dlu autoru scrisi totu în fói'a nóstra de curêndu în cestiunea ortografiei, si cari articoli — precum ne-amu convinsu — au facutu unu efectu mare. Recomãndãmu acésta carte atentiunii tuturor celor ce se interesséza de inaintarea literaturii nóstre. Ea se afla de vëndiare la autorulu, în Budapesta strad'a radiala nr. 70. Pretiulu 60 cr.

Fóia romãnesca în Bucovina Unii amici ai poporului romãnu din nefericit'a Bucovina au formatu o societate, cu scopu de a conduce pe bietulu poporu pe o cale mai buna. Acésta societate publica si o fóia întitulata : „Amiculu Poporului“, care ese odata în dóue luni, éra — mai târdiu — mergêndu trebile bine, va esí si mai adese ori. Ea va vorbí despre neajunsurile economiei si ale moralei poporului, si cum se potu delaturá aceste neajunsuri. Membrii Societãtii, cari platescu taxa de câte 2 fl. pe anu, vor primí gratis fói'a acést'a; ér altii pentru 1 fl. 50 cr. pe anu.

✓ **„Penesiu Curcanulu“** s'a tradusu în vechi'a limba ebreica, de càtra dlu Israel Teller, professoru la șcól'a ovreiesca din Bacãu. Traducatorulu si-a trãmisu lucrarea si poetului.

Diuare nóue : „Democrati'a“ la Giurgiu, care va áperá interesele judetiului Vlașca, — „Descentralizarea“, totu la Giurgiu, — „Foisiorulu“ în Doro-hoiu, ese în tóte dilele.

Biserica si scóla.

Din fundatiunea fericitului metropolitu Siulutiu acuma se vor dá ântãia-óra stipendie. Se anuncia 9; unulu de 400 fl. pentru unu juristu séu medicinistu la vr'o universitate afara din patria; alu doile, de 300 fl., pentru unu tineru care ar studiá metalurgi'a, tehnic'a ori pedagogi'a séu alte studii, afara din patria; dóue de câte 200 fl., pentru juristi în Transilvania; dóue de câte 100 fl. pentru doi studenti în gimnasiulu super.; si trei de câte 60 fl. pentru studenti din gimnasiulu inferioru.

In archidieceps'a Sibîiului esamenele de calificatiune pentru învetiatorii dela școlele poporale si capitale se vor tîne de două ori pe anu, si adeca dela 25—28 febr. si dela 25—28 augustu st. v.

Professori noi. Din Naseudu ni se scrie: În dîlele dela 17—21 l. c. si-a tînutu comitetulu fondurilor șiedîntiele de véra. S'au alesu de professoru gimnasialu Ionu Ciocanu, si catechetu gr. or. I. Pletoșu. Însemnu aci, că acestu comitetu nu s'a schimbatu de vr'o 16 ani, de si în statutulu facutu de dên-sulu stă espressu, că trebue sê abdîca totu la trei ani. Comitetulu a facutu legi că sê nu le observeze.

Societati si institute.

Fondulu școlei de fete din Clusiu. Reuniunea fondului pentru înfiintarea unei școle române de fectiie în Clusiu, în adunarea sa generala din véra acést'a constată, că fondulu ei are 1735 fl. 51 cr. Presiedintele reuniunii e dlu Alessandro Lazaru, notaru dlu dr. Grigorie Silasi, cassaru dlu Lazaru Buldi.

Associatiunea transilvana. Adunarea generala a despartiemîntului II se va tîne la 1 septemvre în comun'a Lisa. Presiedintele e dlu Alesandru Micu, actuaru dlu Grigorie Negrea.

Dora D'Istria, principes'a Elena M. Ghica, a fost alésa septemânile trecute membra de onóre de către societatea „Freies deutsches Hochstift“ din Francfurt la Maina. Membrii acestei societati sînt barbati cei mai învetiati ai germanilor.

Ce e nou ?

Sciri personale. Regele si regin'a Danemarcei, dimpreuna cu fiic'a lor, principess'a Thyra, au plecatu în Engliter'a. — Generalulu Grant, fostulu presiedinte alu statelor unite americane, a petrecutu dîlele din urma la Viena. — Ministrulu Trefort a plecatu cu concediu de mai multe septemâni.

Mobilisarea a produsu multa amaraciune în tiéra. Feciorii se duc la lupta fara entusiasmu. Pân' acuma s'a mobilisatu mai alesu regimentele din partile dela miédiadi a tierii, precum si cele din Croația; apoi din Austria în tôte dîlele trecu prin Budapesta multimi de ostasi. Între cei mobilisati din Ungaria se afla si trei deputati, mai multi oficianti si advocati, unu fflu alu ministrulu Trefort, unulu alu fostulu ministru Pertielu; dar scirea, că si dlu deputatu George Szerb ar fi mobilisatu, e falsa.

Ranitii. Mai în tôte dîlele sosescu în Budapesta transporturi de raniti, cari parte se asiéza prin spitaturile de aice, parte se duc în alte orasie, unde s'au pregatitu spitaluri pentru raniti.

Archiducele Iosifu a întreprinsu caletori'a sa de inspectiune a trupelor de operatorii patriei. La 25 l. c. a fost la Orșiova, de unde a facutu o excursiune si la Ada-Kaleh, fiindu primitu cu onorurile cuviincioșe.

Regele si regin'a Belgiei la 23 l. c. serbarea aniversari'a de 25 ani ai cununiei lor. Serbarea se facu cu multa pompa, căci tóta tier'a luà parte. Femeile belgiane pregatira prin subscriere comuna o coróna de argintu, pe care o deputatiune de 2000 de femei o predete reginei. Deputatiunea acést'a fu compusa din femeile de tôte clasele poporatiunii, în costumurile lor provinciale. Cuvîntatôrea deputatiunii fu soçî'a primarului din Brusela. Regin'a multîmî adâncu emoționata de acésta manifestatiune a iubirii si stimei.

La balulu din Simleu alu Asociatiunii transilvane mai luara parte si urmatôrele dame, dómnele: Angelu, Majoru, Petruca, Cosma, Russu (din Clusiu,) Popu (soçî'a dlui Dimitrie Popu,) Deleu, Popu din Banisioru, Unguru, Pocola, Vecaslu, Nagy, Ostate, Simon, Végh, Mesesianu, — domnisiôrele: Lobontiu, Cosma, Unguru, Pap (din Banisioru,) Bogdanu, Aciu, Sacuielu, si altele pe cari nici alu doile raportoru alu nostru nu le-a pututu însemná. Din acést'a înca se vede, ce balu frumosu a fost acést'a!

Concertulu si balulu din Sîri'a, (comit. Aradu,) datu la 13 25 augustu, au atrasu unu publicu numerosu, de si timpulu a fost nefavorabilu. Concertulu n'a reesitu tocmai bine, apoi a fost si pré lungu; cu atátu mai tare a multîmîtu înse pe toti balulu. Correspundintele nostru ni împartesiesce urmatôrea cununa de dame, cari au ilustratu acésta petrecere: dnele Sultana Sechesianu, Aloisia Sida Sechesianu (afabila cassarésa,) Popoviciu Desseanu, Emilia Gabor n. Moga, Vasileviciu, Radneanu. Bulbaca, Pecurariu (din Curticiu,) Talosiu (din Josasielu,) Popoviciu (din Agrisiu,) Bogdanu, Lucretia Topanu, Illea (Covasintu,) Mera, Zorad, Stefu, — si domnisiôrele: Sidonia Sechesianu, surorile Popoviciu Desseanu, Antonia Popa (Covasintu,) Silvia Tamasdanu si Radneanu din Curticiu, Constantia Talosiu, Popoviciu (Agrisiu,) Ida Mladinu, Serbu (Aradu,) Vulturulu (din Bersèu,) surorile Steinbach, Ciorogariu, Mera, Caracioni, Fauru, Barbusiu. Balulu durà pâna deminét'a la 6 ôre.

Român'a cu Dobrogia dóra se va legá si prin cale ferata. „Curierulu financiaru“ spune, că inginerulu L. Zwiedinec, în numele unei companii, a cerutu si obtînutu dela ministeriulu român u permissiunea d'a face studiile necesare pentru construirea unei cai ferate, fia dela Bucuresci la Cernavoda, fia dela Buzeu séu Faurei la Cernavoda. Zwiedinec se afla în momentulu acést'a cu personalulu seu în acele parti.

List'a ranitilor. Ministeriulu de resboiu a începutu sê publice list'a ranitilor în luptele din Bosnia si Hertiegovina. Vom scôte din acésta lista pe români, încâtu de dupa nume va fi cu putintia: Din regimentulu de infanteria marele duce Alexis nr. 39, Georgiu Popu, Mihaiu Popu, Teodoru Cornea, Vasilie Pozanu, George Matinu, Vasilie Gombosiu; din regimentulu 61, Vasilie Cebzanu, Iosifu Bagera, Const. Cicure, Martin Adam, Martin Stana, Dionisie Costeanu, Petru Moise, Trifu Paitu, Mihaiu Barbu, Georgiu Vrajitoru, Pavelu Cheveresianu, Nicolae Moise, Georgiu Barbu, Teodoru Muncila, Pavel Bergia, Ilie Barbu, Alesandru Dachinu. Toti acestia zacu în spitalulu de garnisóna nr. 8 în Laibach. — Din reg. de inf. nr. 39, Nichita Lobontiu din Ghirocuta, Pavelu Toma din Careiulu mare; din reg. inf. 61: Const. Cosiariu din Belintiu, Juon Vucanu din Draguesti, Trifon Lazaru din Sacosiu, Trifon Giurmescu din Sacosiu, Trifon Robu din Varadia, Juon Gizel din Misici, Petru Dragoniu din Janova; urmatorii sînt greu raniti: reg. 39, Alesandru Buiu din Pișcoltu; reg. 61: Vas. Ardeleanu din Ususeu, George Puto din Remetea, Nicolae Gruia din Chesintiu, Nic. Adam din Sculia, Nic. Fabianu din Varadia, Petru Talacu din Petromanu, Traila Groza din Unip, Nic. Daminescu din Stamura, Martin Stancu din Forgaciu, Juon Fiste din Gilad. Stoia Georgeu din Berecseu, Juon Toma din Sacos u,

Trifon Ștefanescu din Kőveres, — toti acestia zacu în Budapesta.

Noutăți din Români'a. Camerele se vor convocă în prim'a cinci-spre-diecime a lunii lui septemv. — Pagubele facute de inundățiunile rîurilor din Români'a, căilor ferate, se urca la 4—5 milioane de franci. — Tifosulu bovinu bantuie unele localități din țiera. — Mortalitatea în Bucuresci este mare, de la 7 pâna la 31 julu cu 131 au muritu mai multi, decâtu câti s'au nascutu. — Vestitulu banditu Serdarulu a scapatu din mânăle poliției. — „Ștafet'a" din Iasi scrie, că rusii de acolo în vr'o 20 de zile au sê plece acasa. — Dnii I. C. Bratianu si M. Cogalniceanu au primitu dela regele Elenilor ordinulu „Mântuitorulu.“

Sciri merunte. Guvernulu italianu pregatesce unu proiectu de lege electorala, prin care se va acordă dreptulu de votu ori-carui cetățianu, care scie sê scria si sê cetesca. — Dîuarele unguresci scriu, că la băile dela Zaizon s'au prinsu doi șpioni russesci, amêndoi fure transportati la Budapesta. — În Agria la 25 l. c. s'a serbatu aniversari'a de 100 ani dela nascerea poetulu magiaru Vitcovicu, carele de origine a fost sêrbu. — 500 de prinșonieri turci fure transportati prin Viena la Olmütz. — Diu'a onomastica a lui Ludovicu Kossuth s'a serbatu si în anulu acest'a în Budapesta de conducatoriile partidei stâng'a estrema. — Dilele trecute sosî la Teresienstadt unu transportu de prinșonieri turci, între cari se afla si Hadji pasîa cu haremulu seu. — În comunele Feleacu si Porumbacu în Transilvani'a a fost vijeli'a mare. — Nobiling fu transportatu într'unu institutu de nebuni.

Suvenirea mortilor.

Nicolau Dimitriu, comerciantu în Brașiovu, a muritu la 9 l. c., în etate de 42 ani.

Mihaiu Ivascu, professoru de teologia în Gherla, a repausatu la 29 julu, în etate de 42 ani.

Zaharia Columb, fostu directoru si professoru alu academiiei din Iasi, a încetatu din viétia la 5/17 augustu.

Au muritu în strainetate: Maria Christina ex-regin'a Spaniei, bun'a regelui actualu alu Spaniei. Ea a muritu în Havre. — Rudolf Wilmers, reamitululu virtuosu în pianu, la Viena, în septemân'a trecuta.

Deslegarea ghiciturei de siacu din nr. 51 :

Că omu ce sîm în lume,
Averea-si si eu unu doru,
Nu înse dupa unu nume
Desiertu si trecatoru.

Dorirea-si dupa mórte
Sê 'nvîu la dieci de ani
Si-atunci sê vediu ce sórte
Au fratii mei Români?

(Andrei Muresianu.)

Bine au ghicit'o dómnele si domnișórele: Amalia Popescu, Eufrosina Ardeleanu, Victoria Papiriu Popu, Victoria Maxinu, Elena Popu, Anastasia E. Onciu, Ioana Veresiu n. Jodi, Sofia Cerniciu, Fira Serafin, Amalia Crisianu, Eleonora Popu.

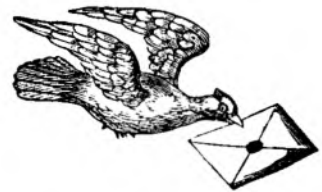
Ghicitura de siacu

de Ioana Veresiu n. Jodi.

a	o	t	g	u	u	t	a
u	e,	b	m	o	n	u	f
v	r	S	C	j	c	s	i
m	c	e!	m	n	r	r	e
b	i	i	e	a	t	i,	u
i	e	u	g	a	a	p	u
î	a	d'	a	c	î	n	f
i	t	i	t	u	r	r	a

Se pôte deslegă dupa saritululu calului.

Post'a Redactiunii.

Nu eugeti! Ai talentu, si mai târdîu de siguru vei scrie bine. Acesta nu se pôte publica. Despre „Catra Români" ti-amu respnsu mai de multu, că „nu.“

N. Poesi'a se va publica. Amu dori înse se subscriemu în-tregulu nume. Așteptămu.

Siretiu. Multiamita. În scurtu timpu va urmă.

Dnei C. M. in A. Multiamimu pentru complimentu. A merită complacerea publiculu cetitoru. este suprem'a nōstra nisuintia. Abonantii nostrii se si totu sporescu; în privinti'a asta înse pôte sê ni faca multu si zelulu de recomandare alu stimatelor nōstre abonante.

Siria. Spaciulu îngustu!

Rugămu pe acei abonanti ai nostri a caror abonamente au espiratu la finea semestrulu primu, cu nr. 48, sê binevoiēsca a le rennoi cātu mai curêndu, sêu a ne retransmite nrile déca nu vreu sê aiba si mai departe fōi'a nōstra.

Proprietaru, redactoru respundietoru si editoru : **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1878. Calea țierei n. 10.